

PAPP JULIANNA

AKIKNEK A BALATON A RIVIÉRA

Utólag egy kicsit minden megszépül. Vagy nem. Amikor a nagyszüleimhez utaztunk haza, egy kicsit kevésbé volt zöld a fű, és kevésbé volt levágva az utcán, nagymamáék országában kicsit jobban hagyják ránőni mindenre. Kicsit több a kiabálás az utcán, meg több helyen van szemét, a németek már egy helyre igyekeznek gyűjteni, mamáék országában még dolgoznak ezen.

Aztán már kisiskolás voltam, mikor hazatértünk Németországból (az NSZK-részről), Apu ott végezte a phd-t, Anyu pedig otthon volt velem és az ott megszülető húgommal. Gyakran jöttünk ugyanakkor „haza”, ilyenkor felpakoltuk a kocsit, szüleim bevásárolták, amire az itthon ragadott rokonok és ismerősök kérték őket, nagy fegyvertény a márkás óra és a tusfürdő, ami nem Fa. Az utazás két napig tartott, mindig csárdában vacsoráztunk, én konzekvensen rántott sajtot ettem, mert ilyen Németországban nincs, illetve Anyu nem tud csinálni, mert neki valahogy mindig kifolyik a sajt a bundából. Szombathelyen szálltunk meg, majd végighurcoltak a rokonok között, illetve meg lettem mutatva rengeteg embernek, akiről nem tudtam, hogy kik. De mindig a „jaj, de megnőttél”, meg a „mekkora már ez a gyerek” és a „nem eszel te eleget, olyan so-

vány vagy” felkiáltásokkal üdvözöltek. Állandóan mondanom kellett „valamit németül”. Németül mondogatva és énekelgetve teltek ezek a látogatások. Hazatérni „Németországba” nagyon megnyugtató volt.

Itt alig van tévé. Általában csak délutánra lesz, és akkor is mindenféle unalmas dolog van benne. Sok idegen néni és bácsi, miután összenyaldosott és agyonpuszilt, amit én nagy gesztusokkal és undortól eltorzult arccal Anyu szégyenkezése közepette letöröltem magamról, Tibi és Americana csokikkal ajándékoznak meg. Miért nem Milkát vesznek, amikor az a legfinomabb? Itt gumimacit sem esznek. Amikor „haza” utazunk, mindig tele van a kocsi mindenfélével, rendre több időre megyünk. Találkozni kell Katikával meg Petikével, akikkel semmit sem lehet játszani, mert unalmasak, meg Juditkával, akinek hímes tojásból van a lelke és mindig csak nyüszög. Ha nagy leszek, nekem biztosan nem lesznek ilyen szerencsétlen gyerekeim, mert olyanok lesznek, mint én, és én biztosan nem is fogom arra kényszeríteni őket, hogy ilyen kis unalmasokkal meg hisztisekkel kelljen időt tölteniük. A legokosabb, ha felnőttként nem barátkozom majd unalmas és nyámnyila emberekkel, nehogy vendégségbe kelljen menni hozzájuk, ahol majd unatkozhatnak az én okos és vagány gyerekeim. Amióta megszületett Zsuzsi, őt jobban tutujgatják az idegen rokonok, mert „Julcsika már nagy”. Nekem jó, csak a nyalogatás is elmaradhatna cserébe.

Aztán iskolás lettem. Németországban szokás, hogy ilyenkor egy nagy adag iskolai ajándékot kapnak a kicsik. Utólag persze látja az ember, hogy ez csak egy fogyasztási apropó, amolyan jóléti móka a gyerekek elkényeztetésére, de akkor ezt nagyon jó dolognak tartottam. Az ovi egy erdő közepén volt, Apu irodája nézett pont az udvarra, ő szúrta ki, hogy ez biztos jó lesz nekem. Sokat játszottunk, a hulladékot szelektíven gyűjtöttük, az udvar óriási volt, homokozóval, hintával, függőággal és mindenféle kőkemény fiúknak való izgalmas dologgal. Itt szocializálódtam szépen lassan, mígnem eljött az idő, hogy belépjek az oktatási rendszerbe: iskolába kerültem. Ez is szép helyen volt és alternatív, kicsit Waldorf-jellegű elképzelésekkel a gyerekekről, profi tanár nénivel. Állítólag akaratos gyerek voltam, de szerintem ez nem igaz.

Ma a botanikus kertbe megyünk dél-után. Délelőtt kicsit sokkot kaptam. Korábban a reggeli közben nagyon szerettem Florian mellé ülni, hol én, hol ő szervezte úgy, hogy egymás mellé kerüljön a székünk. Ő sokkal jobb fiú, mint Phillip, ő, bevallom, egy kicsit teszetosza volt nekem. Florian ráadásul a focicsapat kapusa, amikor barátságos meccs van, ő a bíró, szól, amikor valaki (például véletlenül én) kézzel nyúl a labdához, szóval szerintem ez nagyon felelősségteljes dolog. Mármint mindkettő. Zajlik ez a dolog közöttünk, már a múltkor majdnem beszélgettünk is, mire Frau Gauderer kitalálja, hogy túl nagy a nyüzsi a széktologatással, inkább maradjon mindenki a helyén. Őrület. Nem igazán tudom, most mi lesz. Megbeszélem majd Annával, ő szokta tudni, mi ilyenkor a teendő. Annáék lengyelek, ezt onnan tudni, hogy amikor a szüleivel tárgyalnak vagy veszekszenek, rendre átváltanak lengyelre, gondolom, úgy gyorsabban megy, megtalálom, hogy én ne halljam. Anna amúgy jó kislány, a szülei is nagyon kedvesek.

Aztán eljött a rendszerváltás és hazaköltöttünk. Anyuék nagyon megörültek a rendszerváltásnak, úgy gondolták, hogy lassan, de biztosan otthon is élhető lesz a tudományos élet, meg úgy egyáltalán. Nem tudom persze, pontosan milyen érvek voltak még a döntés mozgatói, de abban biztos vagyok, hogy nem ilyen lovat akartak. Nehéz évek jöttek közalkalmazottként és a tudományos pályán, nemigen tudok arra büszke lenni, hogy rajtunk kívül szinte senki nem adózott akkoriban idehaza.

Mostantól Magyarországon élünk, azt mondta Anyu. De szerintem nem eszik ezt olyan forrón. Biztos megyünk majd még haza Németországba. Zsuzsi újabban beszél. Illetve inkább beszél. Szerintem leginkább olyankor beszél, amikor nem kéne neki, de persze Anyuék büszkéek rá nagyon, és édesnek találják, amikor kidugja a nyelvét vagy a nyálával fröcsköl. Na, én ezt nem fogom megengedni a gyerekeimnek, nem fogom őket megdicsérni, amikor úgy tesznek, mintha hülyék lennének. Én átlátok ezen meg a hasonló kis stratégiáin, de persze a felnőttek nem értenek már a gyerekekhez. Egy olyan házba költözünk, ami közel van az iskolámhoz, ez nagyon jó, mert nem vagyok egy nagy időben elinduló. Egy nagyon hosszú ház-

ban lakunk, ami körbeér, és a közepében nagy játszótér épül. Amikor beköltöztünk, a darabokat még úgy rakosgatták össze darukkal, a játszótér helyén pedig csak egy nagy lyuk jelölte a szebb jövő ígését. Az én szobám ablakába, a két üveg közé beszorult egy katica. Eleinte csak mászkált szegény, próbáltam Aput rávenni, hogy szedjük vagy verjük szét, hogy ki tudjon mászni, de nem volt partner hozzám. Sajnos már túl nagy vagyok ahhoz, hogy a „csak alszik” és a „csak pihen” sztorikat bevegjem, így napról napra kellett végigkövetnem, ahogyan már nem mászkál annyira, majd felfordul, és kifakul a kis teste. Mire elköltöztünk, teljesen elporladt, a nyomát sem tudtam már felidézni. Ráadásul az új osztálytársaim is olyan kis hülyék. Senki nem képes arra, hogy megjegyezze a nevemet, csak úgy hívnak második hete, hogy „az új lány”. Nem gondolom, hogy olyan sokan lennének, vagy olyan nehéz volna megjegyezni a nevemet. Elvégre nem Izaurának vagy Dzsennifernek hívnak. Mert ilyen is van itt. Elég sok fura dolog van itt ezen kívül is. Például köpenyben kell lennünk, mint a takarító néniknek. Nem látom, ez miért jó, és ráadásul nagyon kell rá vigyázni, nehogy koszos legyen. Ha ez a kötény a világ közepe, nem tudom, miért nem vesszük le és tesszük inkább a szekrénybe? Ráadásul itt nem szabad órán beszélgetni. Még a mellettem ülővel sem. Ez nagy kár, mert így elég unalmas az egész. A minap volt testnevelés óra is, ami azzal kezdődött, hogy gyorsan sorba kellett állni, engem bepakoltak előre, mert „olyan magas vagy”, és eléggé ledér és izzadás anyagból készült testhez álló bodyban kell lennünk. Mondjuk ki: kurvás. Nem tudom, Anyut mivel győzték meg arról, hogy ez kell, hogy állandóan félrecsússzon az a vacak és az idő fele azzal teljen el, hogy bedugdosom alá a macis bugyimat. Majd beszélek is Anyuval, hogy vegyünk kurvás bugyikat, mert ez így ciki. Németországban mindig csapatjátékokat vagy amolyan „mindenki szaladgáljon” játékokat játszottunk minden tornaórán, és az nagyon jó volt, itt meg hármasszlopba fejlődünk némi kiabálás és „nem-igaz-hogy-erre-nem-tudok-odafigyelni” után vagy pókjárásban kell összekoszolnunk magunkat a földön, illetve függeszkedés címszó alatt értelmetlenül végig kell csimpaszkodnunk a bordás-

falón. Őszintén szólva eleinte azt hittem, hogy ez csak játék. Ez az egész együtt futkosás meg ugrabugrás csak egy szerepjáték, aminek vége lesz, és elkezdünk játszani. De nem. Zsuzsi a minap felajánlotta, hogy ha majd én is kicsi leszek, én is születhetek majd Németországban. Anyukék könnyekig meghatódtak ettől, de szerintem Zsuzsi nem komplett, ha azt hiszi, hogy egyre fiatalodunk, és nemsokára megszületek én mint a húga. Szerintem eléggé félrenevelik ezzel az üngyi-büngyi hozzáállással. Inkább a kanállal találna bele a szájába. Tévé alig van, eléggé kezdetleges. Ráadásul rendre kimaradok a beszélgetésekből, mert Anyu nem engedi a legtöbb filmet megnézni, mert az „csúnya”. A Walt Disney az egyetlen nézhető dolog a tévében. Erről viszont nem szabad lemaradni, különben hétfőn kiesik az ember a beszélgetésekből. Kicsit lenéznek a többiek, mert nem láttam azt a részt, amikor bementék, hogy elhunyt Antall József, de most már tudom, hogy ez fontos, így az új ismerősök előtt már én vetem fel a témát, és úgy teszek, mintha nagyon is láttam volna. Szóval épp néztem a Kacsameséket, amikor... Az iskola összességében gonosz és unalmas. Mindenre büntetés a válasz, mindenféle szabályokat kell betartani, kint sorakozni, mintha nem találnék be magamtól is a terembe. Kicsit olyan múlt századi az egész, legalábbis így képzelem a múlt századot vagy a középkort, ahol valaki megmondja, hogy mi legyen, a többiek pedig azt csinálják, különben jön a bünti. A minap hármast kaptam egy rajzomra, mert magunkat kellett lerajzolni, s miközben hosszú hajat rajzoltam magamnak meg cicás pulóvert, a tanító néni kijelentette, hogy nekem rövid hajam van, és nincs rajtam cicás pulcsi, továbbá szivárvány sincs a fejem fölött. Legutóbb pedig megkaptam, hogy a felhők nem szeplősek és nincs svájci sapkájuk, így a természetrajz kategóriában is kaptam egy hármast. Ha ezek megbuktatnak rajzból, megüt a guta. Ami a legjobban kiborít, hogy nincsenek értelmes csokik. A Szambárról Kapucínere váltottam, mert az előbbit már meguntam, de nem tudom, mi lesz velem, életem hátralevő remélhetőleg hatvan évében nem ehetem ezt az öt fajta csokit! Erre hogy nem figyel oda senki?! Illetve a másik, hogy itt van mindenféle játék, ami kell, hogy legyen, különben ciki vagy. Otthon

Németországban nem volt ilyen. Itt nemrég az a feltekert drót volt a menő, ami úgy lelépked a lépcsőn, előtte az övtáska meg a tetrisz, most pedig a takonylabda. Ezt már mondani sem merem Anyunak, ilyenem nekem úgysem lehet, mert „csúnya”. Csak nehéz ilyenkor mit mondani az iskolában, hogy miért nincs takonylabdám. Hiányzik Anna.

Aztán felnőttem. Maradtak egyes hendi kepek a mai napig. Persze nagy részük vicces, vagy akként is felfogható. Van ugye ez a megszakított Walt Disney és Antall József halála, a mai napig konzekvensen kamuzok, ha szóba kerül. Na, nem olyan gyakran, de a legmeglepőbb helyzetekben. Például, amikor a barátnőm szólt, hogy van egy kötet ezzel a címmel, egyből erről kezdtünk beszélni. Másfelől van bennem egy adag amolyan nyugati elkényeztetettség. Egyfelől praktikus dolgokban: a mai napig nem tudok egyenesen kenyeret szelni, mert amióta az eszemet tudom, van kenyérszeletelőnk. Másfelől a legváratlanabb helyzetekben derül ki, hogy nincsenek nosztalgikus emlékeim erről az időszakról. Például nem tudom, mi az az Ápisz, a Szokol rádió vagy a bambi. Jóllehet nemcsak tudásról és nem-tudásról van szó, hanem az érzés és nem-ézés kérdéséről is. Fura dolog nem érteni, miért oly jó dolog a Bambi a kiegészített nylonterítőkkal és a morcos pincéernőkkel, amikor mindenki állítja, hogy ez a tuti hely a Dunától nyugatra. Vagy hogy itt miért mindenkinek a Balaton a riviéra.

Maradnak mások gondolatai, mások érzései és a kései nosztalgia egy olyan országban, amelyik nem tud nosztalgia nélkül élni. Bár gyermekként talán a nemzedékem itthon maradtott tagjai sincsenek jobban képben a rendszerváltást illetően. Emlékszem, amikor Hajnika azt mondta az iskolában, hogy az anyukája szerint a választáson a kommunisták fognak nyerni, és akkor megint köpenyben kell iskolába járnunk. Szerencsére Anyu megnyugtatott, hogy ilyen nem lesz. Talán a kortársaim számára is csak aha-élmény volt a rendszerváltás, és felnőttként, innen-onnan összeszedett benyomásokból rakja össze mindneki a maga narratíváját. Talán másoknak is csak mások emlékei maradtak, és azok között kell nekünk guberálnunk.

Aztán tegnap meghalt Cseh Tamás.